

Dokumentumok az 1898. évi spanyol–amerikai háború történetéből

Wood ideiglenes alkotmánya

*Santiago de Cuba megye főhadiszállása, 1898. október 20.
Általános rendelet¹*

Santiago de Cuba tartomány elfoglalása az Egyesült Államok erői által szükségszerűen megváltoztatta a kormányzás körülményeit. Noha kívánatos lenne, hogy az elfoglalt terület municipális törvényei – amennyire az lehetséges – továbbra is érvényben maradjanak, ennek ellenére a hadsereg-főparancsnok úgy ítéli meg, hogy ezek közül számos törvény – ugyanúgy, mint végrehajtásuk módja –, összeegyeztethetetlen az új helyzettel, következésképp szükségesnek ítéli a következő Rendelet közzétételét tájékoztatásul, és hogy mindazok, akik érdekeltek a jó kormányzat létrehozásában, azt figyelembe vehessék, továbbá azon köztisztviselők irányítására, akik letették a megkövetelt esküt. A jelen nyilatkozat egyidejűleg az Ideiglenes Alkotmány funkcióját is betölti, annyiban, amennyiben célja a személyes jogok biztosítása, annak ellenére, hogy nem tartalmazza az alaptörvények általános és szokásos szabályait.

Első. A népnek joga van békés gyűléseket szervezni olyan ügyek megtárgyalása céljából, melyek az általános jólétet érintik, és joga van kérvény, illetve folyamodvány útján a hatóságokhoz fordulni a sérelmek orvoslása érdekében.

Második. Minden embernek természetes és elidegeníthetetlen joga a Mindenható Istent a saját lelkiismerete által sugalltak szerint tisztelni. Senkit nem lehet megsérteni, zaklatni vagy vallásos hitének gyakorlásában megakadályozni, amennyiben az nem zavar másokat saját vallásos hitük gyakorlásában; minden keresztény egyház védett, és egyik sem kerülhet hátrányba a másikkal szemben; valamint senkit nem lehet vallási nézetei miatt semmilyen tiszteletbeli, bizalmi vagy közhasznú tisztségből kirekeszteni.

Harmadik. A Bíróság mindenkit egyenlő elbánásban részesít; a személyben vagy tulajdonban okozott károk igazságosan jóvátételnek; a jog és jogszolgáltatás eljárásai mindenféle késedelemtől, anyagi vagy üzleti nyereségtől mentesen működnék. Semmilyen magántulajdon nem vehető közhasználatba megfelelő kártalanítás nélkül.

Negyedik. A büntetőeljárások során a vádlottnak jogában áll, hogy személyesen vagy hivatalos képviselője útján hallgassák ki, és arra, hogy az őt ért vádak okáról vagy természetéről tájékoztassák, továbbá, hogy a Bíróság előtt való megjelenésre kötelezzék azokat a tanúkat, akik mellette tanúskodnak, és szembesítsék őket azon személyekkel, akik a vádlott ellen tesznek vallomást.

Ötödik. A vádlott nem kötelezhető arra, hogy önmaga ellen valljon, és nem foszthatják meg életétől, szabadságától vagy tulajdonától, csak ha az az ország törvényeinek megfelelően történik.

Hatodik. Senki, akiről már ítéletet mondtak és felmentettek, nem ítéltető el még egyszer ugyanazon tettetért; vagyis ugyanazon bűncselekményért nem kerülhet kétszer a Bíróság elé, akár elítélnék, akár felmentést kapna.

Hetedik. Bárki szabadlábba helyezhető megfelelő óvadék ellenében, kivéve azon bűncselekmények esetét, melyek fizikai büntetést vonnak maguk után, amennyiben egyértelmű bizonyíték vagy elegendő gyanú áll fenn a vádlott bűnösségét illetően; a vádlott nem foszt-

¹ Forrás: Pichardo, Hortensia: Documentas para la historia de Cuba. La Habana, 1984, 1. kötet, 519-520.

ható meg a „Habeas Corpus”² szerinti jogától, csak abban az esetben, ha azt a hadsereg-főparancsnok szükségcsnek ítéli.

Nyolcadik. A vádlottaktól nem követelhető túlságosan nagy összegű óvadék, nem róható ki rájuk túlságosan magas pénzbüntetés, és nem szabhatók ki sem túl könnyörtelen büntetések, sem olyanok, amelyek már nincsenek alkalmazásban.

Kilencedik. Minden állampolgár tevékenysége, személye, okmányai, háza és egyéb holmija biztosított mindennemű jogtalan zárolás és átkutatás ellen mindaddig, míg bűnösségének tényét eskü alatt ki nem mondják.

Tizedik. A gondolatok és vélemények szabad kinyilvánítása a szabad ember sérthetetlen joga, bárki bármilyen témáról szabadon beszélhet, írhat és azt nyomtatásban megjelentetheti ezen szabadsága felelősségének tudatában. A városi törvények a jelen jognyilatkozatnak megfelelően rendeztetnek, és ezen törvényeket a hadsereg-főparancsnok időről időre megváltoztathatja abból a célból, hogy azok értelemszerűen megfeleljenek egy felvilágosult társadalom jóteknony elveinek.

Leonardo Wood, Santiago de Cuba tartomány főparancsnoka

Fordította: **Ludányi Arita**

² Habeas Corpus: az újkori joggyakorlatban az az elv, hogy önkényesen, bírói végzés nélkül senki sem tartóztatható le. Első megfogalmazása az angol Habeas Corpus Act (1679).

Spanyolország és az Amerikai Egyesült Államok között megkötött 1898. december 10-i párizsi békeszerződés³

Ófelsége Spanyolország Régens Királynője, Fenséges Fiának, XIII. Don Alfonznak a nevében, és az Amerikai Egyesült Államok, azon óhaja által vezéreltetve, hogy véget vessenek a két nemzet között jelenleg fennálló hadállapotnak, e célból kinevezték teljhatalmú megbízottjaikat, nevezetesen:

Ófelsége Spanyolország Régens Királynője:

Don Eugenio Montero Ríost, a Szenátus Elnökét;

Don Buenaventura de Abarzuzát, a Királyság Szenátorát és volt Miniszterét;

Don José de Garnicát, Parlamenti Képviselőt és a Legfelsőbb Bíróság Tisztviselőjét;

Don Wenceslao Ramírez de Villa-Urrutiát, Brüsszeli Rendkívüli Követet és Meghatalmazott Miniszterét;

Don Rafael Cerero Altábornagyot.

És az Amerikai Egyesült Államok Elnöke William R. Dayt, Cushman K. Davist, William P. Fryct, George Grayt és Whitelaw Reidet, az Egyesült Államok állampolgárait.

Akik, Párizsban összegyűlve, teljhatalmú megbízásaik – amelyek a helyes és kellő formában találtak – bemutatása és a függőben lévő kérdések megvitatása után, a következő cikkelyekben állapodtak meg:

I. CIKKELY

Spanyolország lemond minden felségjogáról és tulajdonjogáról Kuba felett.

Tekintettel arra, hogy az említett sziget az Egyesült Államok által foglaltatik el, amint Spanyolország azt kiüríti, az Egyesült Államok a megszállás időtartamára magára vállalja és teljesíti mindazon kötelezettségeket, melyeket a megszállás ténye okán a Nemzetközi Jog reá ró az élet- és vagyónvédelem érdekében.

II. CIKKELY

Spanyolország átengedi az Egyesült Államoknak Puerto Rico szigetét és továbbiakat, melyek jelenleg felségjoga alá tartoznak a Nyugat-Indiákon, valamint Guam szigetét a Marianas, vagy Ladrones néven ismert szigetcsoportból.

III. CIKKELY

Spanyolország átadja az Egyesült Államoknak a Fülöp-szigetek néven ismert szigetcsoportot, mely a következő vonalak között fekvő szigeteket foglalja magában:

A hajózható Bachi-csatorna közepén keresztül, az északi szélesség 20° köréhez közel, a Greenwichi keleti hosszúság 118°-ától 127°-áig nyugatról keletre futó vonal; innen a Greenwichi keleti hosszúság százhuszonhét fokos (127°) délköre mentén az északi szélesség négy fok és negyvenöt perces (4°45') köréig futó vonal; innen az északi szélesség négy fok és negyvenöt perces (4°45') körét követve a Greenwichi keleti hosszúság száztizenkilenc fok és harmincöt perces (119°35') délkörével való metszéspontig futó vonal; innen a Greenwichi keleti hosszúság száztizenkilenc fok és harmincöt perces (119°35') délkörét követve az északi szélesség hét fok és negyven perces (7°40') köréig futó vonal; innen az északi szélesség hét fok és negyven perces (7°40') körét követve a Greenwichi keleti hosszúság száztizenhat fokos (116°) délkörével való metszéspontig futó vonal; innen az északi szélesség tíz fokos (10°) körének a Greenwichi keleti hosszúság száztizennyolc fokos (118°) délkörével való

³ Forrás: Pichardo, Hortensi: Documentos para la historia de Cuba. La Habana, 1984. I. kötet, 540-547.

metszés pontig futó egyenes vonal, és innen a Greenwichi keleti hosszúság száztizennyolc fokos (118°) délkörét követeve addig a pontig futó vonal, ahol ez a kijelölés kezdődik.

Az Egyesült Államok húszmillió dollár (20.000.000) nagyságú összeget fizet Spanyolországnak a jelen Szerződés ratifikációs okmányainak cseréjét követő három hónapon belül.

IV. CIKKELY

Az Egyesült Államok a jelen Szerződés ratifikációs okmányainak cseréjétől számítandó tíz évig a Fülöp-szigetek kikötőibe érkező spanyol hajókat és árucikket ugyanazon feltétellel fogadja, mint az Egyesült Államok hajóit és árucikkét.

V. CIKKELY

Az Egyesült Államok a jelen Szerződés aláírása után saját költségén átszállítja Spanyolországba azokat a spanyol katonákat, akiket az amerikai erők Manila bevételkor ejtettek foglyul. Ezek a katonák visszakapják fegyverüket.

Spanyolország a jelen Szerződés ratifikációs okmányainak cseréjét követően megkezdői a Fülöp-szigetek, valamint Guam kiürítését, a Puerto Rico és a nyugati Antillák más szigeteinek evakuálására kinevezett egyeztető Bizottságok által megállapított feltételek mellett, az 1898. augusztus 12-i Jegyzőkönyvnek megfelelően, mely érvényben marad, míg annak összes rendelkezése nem teljesül.

A két Kormány együttesen fogja kitűzni azon határidőt, amelyen belül a Fülöp-szigetek és Guam evakuálása lezárul. Spanyolország tulajdona lesz minden, a Spanyolország tengeri és szárazföldi hadseregéhez tartozó, a Fülöp-szigeteken és Guamon található zászló és lobogó, foglyul ejtett hadihajó, kézfegyver, minden kaliberű ágyú felszerelésével és tartozékai-val együtt, lőpor, muníció, jóság, mindennemű felszerelés és ingóság. A nagy kaliberű, de nem tábori lövegek, melyek az erődítményekben és a parton vannak elhelyezve, a helyükön maradnak a jelen Szerződés ratifikációs okmányainak cseréjétől számított hat hónap tartama alatt, és az Egyesült Államok ez idő alatt megvetheti Spanyolországtól az említett hadianyagot, ha a két Kormány kiegyezítő megállapodásra jut a tárgyat illetően.

VI. CIKKELY

Spanyolország a jelen Szerződés aláírása után szabadon engedi az összes hadifoglyot és mindazokat, akiket a Kubában és a Fülöp-szigeteken támadt felkelések és az Egyesült Államokkal való háború következtében politikai bűnökért tartóztattak le vagy tartottak fogva.

Viszonzásképpen az Egyesült Államok szabadon engedi az amerikai erők által ejtett összes hadifoglyot, és lépéseket tesz a kubai és Fülöp-szigeteki felkelők hatalmában lévő spanyol foglyok kiszabadítása érdekében.

Az Egyesült Államok Kormánya a saját költségén szállítja át Spanyolországba, és Spanyolország kormánya saját költségén szállítja az Egyesült Államokba, Kubába, a Fülöp-szigetekre és Puerto Ricóba – kölcsönösen rendezve otthonaik ügyét is – mindazokat a foglyokat, akiket e Cikkely hatálya alatt kölcsönösen szabadon bocsátanak vagy szabadon kell bocsátaniuk.

VII. CIKKELY

Spanyolország és az Amerikai Egyesült Államok a jelen Szerződés által kölcsönösen lemondanak mindennemű, nemzeti vagy magánjelleű jóvátételi igényről, éppúgy mint mindennemű, a háború által okozott költségek címén keletkezett jóvátételről, amelyet egyik Kormány a másikkal szemben, illetve alattvalói vagy állampolgárai a másik Kormánnyal szemben támasztanak, s amely a legutóbbi kubai felkelés kezdetétől léphetett fel, és megelőzi a jelen Szerződés ratifikációs okmányainak cseréjét.

Az Egyesült Államok elbírálja és rendezi állampolgárainak Spanyolországgal szembeni azon követeléseit, amelyekről e cikkelyben lemond.

VIII. CIKKELY

A jelen Szerződés I., II. és III. cikkelyében foglaltak teljesítése végett Spanyolország lemond minden épületről, kikötőhelyről, laktanyáról, crődítményről, közútról és minden egyéb olyan ingatlan vagyronról Kubában, amely jog szerint köztulajdont képez, és mint ilyen a Spanyol Koronát illeti, valamint Puerto Ricóban és a Nyugat-Indiák más szigetecin, Guam szigetén és a Fülöp-szigeteken ezek tulajdonjogát átengedi.

Következőképp kimondatik, hogy ez a – helyzetnek megfelelően – lemondás vagy átengedés, amire az előző bekezdés vonatkozik, semmiben sem csorbíthatja a tulajdont, vagy azokat a jogokat, melyek a törvények szerint a békeszerető birtokost megilletik, a tartományok, törvényhatóságok, köz- és magánintézmények, polgári vagy egyházi testületek mindennemű kategóriájának, vagy bármiféle más kollektívának – amelynek az említett lemondásra vagy átadásra kerülő területeken joga van javak megszerzésére és birtokolására és a magánszemélyeknek, állampolgárságtól függetlenül – a javait.

Az említett – a helyzetnek megfelelően – lemondás vagy átengedés vonatkozik mindazon dokumentumokra is, amelyek kizárólag az említett, lemondásra vagy átengedésre került felségjogokra vonatkoznak, és a Félziget⁴ levéltáraiban található.

Abban az esetben, ha ezek az említett levéltárakban található iratok csak részben vonatkoznak a szóban forgó felségjogokra, másolatot bocsátanak minden érdekelt fél részére, amennyiben azokat igénylik. Viszonzásképpen hasonló szabályokat kell érvényesíteni Spanyolország javára is azoknak a dokumentumoknak az esetében, amelyek az említett Szigetek levéltáraiban találhatók.

Az előbbieken említett lemondásba, illetve átengedésbe – a helyzetnek megfelelően – beleértendő a Spanyol Koronának és hatóságainak azok a jogai, melyeket az említett Szigetek közigazgatási és bírósági irattárai és hivatalos nyilvántartásai felett gyakorol, s melyek az említett Szigetekre és lakosainak jogaira és tulajdonára vonatkoznak. Az említett irattárakat és nyilvántartásokat gondosan meg kell őrizni, és a magánszemélyeknek kivétel nélkül joguk van – a törvényeknek megfelelően – azon szerződések, végrendeletek és egyéb iratok hiteles másolatainak kikérésére, melyek a közjegyzői irattár részét képezik vagy amelyeket a közigazgatási, illetve a bírósági irattárakban őriznek, akár Spanyolországban, akár az előzőleg említett szigeteken.

IX. CIKKELY

Azok a spanyol alattvalók, akik a Félzigetről származnak, s azon területen élnek, melynek felségjogáról Spanyolország a jelen Szerződés által lemond, illetve melynek felségjogát átengedi, továbbra is az említett területen maradhatnak vagy el is hagyhatják azt, megőrizve, mindkét esetben, valamennyi tulajdonjogukat, beleértve ezen tulajdon vagy jövedelem eladásának, illetve megtartásának jogát; ezenkívül joguk van iparüzésre, kereskedelem, illetve saját foglalkozásuk folytatására, e vonatkozásban alávetve magukat azoknak a törvényeknek, melyek a többi külföldi állampolgár esetében is alkalmazandók. Abban az esetben, ha továbbra is az említett területen maradnak, megőrizhetik spanyol állampolgárságukat, amennyiben ezen Szerződés ratifikációs okmányainak cseréjétől számított egy éven belül egy nyilvántartó hivatal előtt kinyilvánítják szándékukat az említett állampolgárság megőrzésére; ezen nyilatkozat hiányában úgy tekintendő, hogy az említett állampolgárságról lemondtak és elfogadják azon terület állampolgárságát, ahol élnek.

Azon lakosok polgári jogait és politikai helyzetét, akik az Egyesült Államoknak itt adott területeken élnek, a Kongresszus fogja meghatározni.

⁴ Azaz Spanyolország.

X. CIKKELY

Azon területek lakosai számára, melyeknek felségjogáról Spanyolország lemond, illetve amelyek felségjogát átadja, biztosítatik a szabad vallásgyakorlat.

XI. CIKKELY

Azok a spanyolok, akik azon területeken élnek, melyek felségjogáról Spanyolország a jelen Szerződés által lemond, illetve melyek felségjogát átadja, a polgári és a büntetőjog tekintetében annak az országnak a törvényszékei alá tartoznak, ahol élnek, e törvényszékek előtt – az azok illetékességét szabályzó általános törvényeknek megfelelően – ugyanazon feltételek mellett jelenhetnek meg, és ugyanazokat az eljárásokat vehetik igénybe, melyeket azon ország állampolgárai, melyhez a törvényszék tartozik.

XII. CIKKELY

Az ezen Szerződés ratifikációs okmányainak kicserélésekor függőben lévő bírósági eljárások – azokon a területeken, melyek felségjogáról Spanyolország lemond, illetve melyek felségjogát átadja – a következő szabályok szerint határozatlik meg:

I. Azok az ítéletek, amelyeket magánszemélyek közötti polgári perekben vagy büntetőperekben mondtak ki, s amelyek ellen nem fellebbeztek, vagy nem váltak hatálytalanná a spanyol törvények szerint, érvényesnek minősülnek, és az illetékes bíróság által a megfelelő módon végrehajthatnak azon területen belül, ahol az említett ítéleteknek meg kell valósulniuk.

II. Magánszemélyek közötti polgári perek esetében, melyeknél az említett időpontban még nem született ítélet, folytatódik a hivatalos eljárás azon bíróság előtt, ahol a per zajlik, vagy azon bíróság előtt, mely az előzőt helyettesíti.

III. Az említett időpontban függőben lévő, Spanyolország Legfelsőbb Bíróságához benyújtott bűnügyi keresetek, melyeket olyan területen élő állampolgárok ellen nyújtottak be, amely ezen Szerződés alapján többé nem spanyol felségterület, továbbra is Spanyolország igazságszolgáltatása alá tartoznak mindaddig, amíg végleges ítélet nem születik; de az ítélet kimondása után annak végrehajtása azon hely illetékes hivatalára hárul, ahol a bűncselekmény történt.

XIII. CIKKELY

Kuba Szigetén, Puerto Ricón, a Fülöp-szigeteken és az egyéb átadott területeken a spanyolok által szerzett irodalmi, művészeti és ipari tulajdonjogok továbbra is tiszteletben tartatnak, ezen Szerződés ratifikációs okmányainak kicserélésével egyidejűleg. Azok a spanyol tudományos, irodalmi és művészeti alkotások, melyek nem bizonyulnak veszélyesnek az említett területek közrendjére, az ezen Szerződés ratifikációs okmányainak kicserélésétől számított tíz évig vámmenteséget élveznek az említett területekre történő behozatalkor.

XIV. CIKKELY

Spanyolország azon területek kikötőibe és helységeibe, melyekről ezen Szerződésben lemond, illetve melyeket átad, Konzuli Megbízottakat telepíthet.

XV. CIKKELY

Mindkét ország Kormánya azonos elbánást biztosít tíz éves időtartamra a másik fél kereskedelmi hajói számára a kikötői jogokat illetően, amelyek tartalmazzák mindazokat a belépésre, kihajózásra, úrtartalomra és világító jelzés használatára vonatkozó jogokat, amelyek saját, a part menti kereskedelemben nem alkalmazott kereskedelmi hajóinak is biztosít.

Ezen cikkely bármikor érvényteleníthető, amennyiben arról a két Kormány közül bármelyik hat hónappal korábban előzetesen értesíti a másik felet.

XVI. CIKKELY

Értelemszerűen bármely kötelezettség, melyet az Egyesült Államok Kubára vonatkozóan a jelen Szerződésben vállalt, arra az időre korlátozódik, ameddig e Sziget megszállása tart, amint azonban az említett megszállás véget ér, a Szigeten létesülő Kormánynak tanácsolni fogja, hogy vállalja át ugyanczket a kötelezettségeket.

XVII. CIKKELY

A jelen Szerződés törvénybe iktattatik Őfelsége Spanyolország Régens Királynője által és az Egyesült Államok Elnöke által, a Szenátus egyetértésével és jóváhagyásával; a ratifikációs okmányokat Washingtonban cserélik ki az e naptól számított hat hónapon belül vagy, ha lehetséges, előbb.

Ennek bizonyosságául, a teljhatalmú megbízottak saját kezűleg aláírják és lepecsételik ezen Szerződést.

Kelt: Párizsban, két példányban, az ezernyolcszáz-kilencvennyolcadik év december tizedikén.

Eugenio Montero Ríos
B. de Abarzuza
J. de Garnica
W. R. de Villa-Urrutia
Rafael Cerero

William R. Day
Cushman K. Davis
Wm. P. Fryc
Geo. Gray
Whitelaw Reid

(A ratifikációs okmányokat Washingtonban cserélték ki 1899. április 11-én.)

Fordította: Panyi Krisztina és Ludányi Arita

Rendelkezők a kubai alkotmányozó gyűlés összehívásáról és szervezetéről⁵

301-es számú rendelet
Főhadiszállás, Kubai Hadosztály
Havanna, 1900. július 25.

Kuba Katonai Kormányzója jónak látja, hogy a következő utasítások közzétételéről rendelkezék:

Mint hogy az Egyesült Államok Kongresszusa az 1898. április 20-i Közös Határozatában (Resolución Conjunta) kimondta:

„Kuba Szigetének népe szabad és független, és jog szerint is annak kell lennie”;

„Az Egyesült Államok a jelen nyilatkozat alapján elutasít minden törekvést és szándékot arra, hogy a Szigeten felségjogot, igazságszolgáltatást vagy uralmat gyakoroljon, kivéve, ha az a Sziget békéjének biztosítását szolgálja, valamint kijelenti azon elhatározását, hogy a Sziget kormányzását és uralmát saját népének átengedi ezen nyilatkozat életbe lépésének napjától”.

És mivel Kuba Szigetének népe Városi Kormányzatokat hozott létre, melyek hatalma igazságos és egyenlő törvények alatt született népszavazásból származik, most késznek érzi magát egy olyan általános kormányzat létrehozásának elindítására, mely a felségjogot, az igazságszolgáltatást és az uralmat a Sziget fölött átveszi és gyakorolja;

Következésképpen elrendeltetik, hogy Kuba Szigetén 1900 szeptemberének harmadik szombatján általános választást rendezzenek az Alkotmányozó Gyűlés képviselőinek megválasztására, amelynek az 1900. év novemberének első hétfőjén déli tizenkét órakor kell összehívni Havannában, hogy kidolgozza és elfogadja az Alkotmányt Kuba népe számára, és hogy annak részeként előkészítse és egyeztesse az Egyesült Államok Kormányával Kuba és az említett Kormány között fenntartandó kapcsolatok mibenlétét, és hogy előkészítse azon tisztségek viselőinek népszavazás alapján történő megválasztását, amelyeket az említett Alkotmány létrehoz, továbbá a kormányzás átadását a megválasztott tisztségviselőknél.

A választás a Sziget különböző választási kerületeiben az 1900. április 18-i Választási Törvény és módosításai által elrendeltelkek egyetértésben kerül megrendezésre.

A különböző tartományok lakosai a tartománynak a népszámláláskor⁶ meghatározott népessége arányában választanak képviselőket, nevezetesen:

Pinar del Río tartomány lakosai három (3) képviselőt választanak.

Havanna tartomány lakosai nyolc (8) képviselőt választanak.

Matanzas tartomány lakosai négy (4) képviselőt választanak.

Santa Clara tartomány lakosai hét (7) képviselőt választanak.

Puerto Príncipe tartomány lakosai kettő (2) képviselőt választanak.

Santiago de Cuba tartomány lakosai hét (7) képviselőt választanak.

Törzsparancsnok
J. B. Hickey

Fordította: Ludányi Arita

⁵ Forrás: Pichardo, Hortensia: Documentos para la historia de Cuba. La Habana, 1973. 2. kötet, 70-71.

⁶ A megszálló hatóságok 1899. január 1-jén végezték el Kuba történetének első modern népszámlálását.

Kuba katonai kormányzójának beszéde az alkotmányozó gyűlés előtt⁷

Kuba Alkotmányozó Gyűlésének Képviselő Urai!

Mint a Sziget Katonai Kormányzója, az Egyesült Államok Elnökének képviselőjeként a gyűlést ezennel megnyitom.

Az önök feladata mindenekelőtt egy Alkotmány megfogalmazása és elfogadása Kuba számára, s ennek befejeztével annak meghatározása, hogy az önök megítélése szerint milyen kapcsolatoknak kell létezni Kuba és az Egyesült Államok között.

Ennek az Alkotmánynak szilárd, rendezett és szabad kormányzat létét kell biztosítania.

Miután megfogalmazták, hogy az önök megítélése szerint Kuba és az Egyesült Államok között milyen kapcsolatokat kell fenntartani, a maga részéről az Egyesült Államok Kormányja kétségkívül meghozza majd azon intézkedéseket, melyek végső és hiteles egyezsége vezetnek a két ország népei között közös érdekeik védelme céljából.

Kuba minden barátja buzgón követi majd az önök tanácskozásait, nagy várakozással tekintve mértékkel hozott döntéseik elébe, és azt remélve, hogy a méltóság, az egyéni higgadság és a józan konzervatív szellem jegyében hozott rendelkezéseik nyomán nyilvánvalóvá válik a kubai nép alkalmassága a népképviselőten alapuló kormányzatra.

Az alapvető különbség a valódi népképviselői és az önkényuralmi kormányzat között elsősorban abban rejlik, hogy – tisztségétől függetlenül – mandátumának korlátai minden képviselőt szigorúan kötnek. E megszorítás nélkül nem létezhet szabad és alkotmányos kormányzat.

A rendeletnek megfelelően – mely alapján önök megválasztásra kerültek és itt összegyűltek – önöknek nem feladata a Sziget jelenlegi kormányzásában való részvétel, és nem rendelkeznek az ehhez szükséges felhatalmazással. Az önök felhatalmazása szigorúan korlátozott ama rendelet kitételei által.

Leonard Wood

Főparancsnok és Katonai Kormányzó

Fordította: **Panyi Krisztina**

⁷ Forrás: Pichardo, Hortensia: Documentos para la historia de Cuba. La Habana, 1973. 2. kötet, 72-73.

Platt-cikkely⁸

Az ezernyolcszáz-kilencvennyolc április 20-án elfogadott Együttes Határozatban (Resolución Conjunta)⁹ foglaltak teljesítése érdekében, amely „A kubai nép függetlenségének elismerése érdekében” címet viselte, s amely követelte, hogy Spanyolország Kormánya mondjon le fennhatóságáról és a kormányzásáról Kuba Szigetén, és vonja ki szárazföldi és tengeri haderejét Kubából és Kuba vizeiről, és utasította Elnökét, hogy az Egyesült Államok szárazföldi és tengeri haderejének alkalmazásával juttassa érvényre ezeket a határozatokat, s az Elnök ezen okmány által felhatalmazást nyert arra, hogy az említett Sziget Kormányzását és irányítását saját népére bízza, mihelyt azon a Szigeten Kormány jön létre egy olyan Alkotmány alapján, melyben – annak részeként vagy egy ahhoz csatolt rendelkezésben – meghatározásra kerülnek a Kuba és az Egyesült Államok között a jövőben fenntartandó kapcsolatok, melyek lényegében a következők:

I.

Kuba Kormánya nem köt a jövőben semmilyen idegen Hatalommal vagy Hatalmakkal olyan Szerződést vagy más egyezményt, amely Kuba függetlenségét csorbíthatja vagy függetlenségének csorbítását célozza, sem olyat, mely valami módon idegen Hatalmat vagy Hatalmokat felhatalmazna arra vagy számukra engedélyezné, hogy gyarmatosítás révén hadi, illetve tengerészeti célra vagy egyéb módon az említett Sziget területének bármely darabját elfoglalhassa vagy afelett ellenőrzést gyakorolhasson.

II.

Az említett Kormány nem vállal, illetve nem halmoz fel olyan államadósságot, amely kamatainak fizetésére és végső törlesztésére – a Kormány folyó kiadásainak teljesítését követően – elgátlanul minősüljenek szokásos bevételei.

III.

Kuba Kormánya beleegyezik abba, hogy az Egyesült Államok élhet az intervenció jogával Kuba függetlenségének megőrzése, egy – az élet, a tulajdon és az egyéni szabadság védelmére alkalmas – Kormány fenntartása, valamint azon kötelezettségek teljesítése végett, melyek a Párizsi Szerződés értelmében Kubára vonatkozólag az Egyesült Államokra hárulnak, és amelyeket most Kuba Kormányának kell magára vállalnia és teljesítenie.

IV.

Hogy minden intézkedés, amelyet az Egyesült Államok Kubában a katonai megszállás idején hozott érvényesnek tekintessék és jogerőre emelkedjen, és minden belőlük fakadó törvényesen szerzett jog fenntartassék és megvédelmzettessék.

V.

Hogy Kuba Kormánya teljesíti, és amennyiben szükséges, végrehajtja a már elkészült terveket és az újabbakat – amelyekről a felek kölcsönösen fognak megállapodni – a Sziget lakossága egészségügyi ellátásának megszervezése érdekében, abból a célból, hogy elkerüljék a járványok és fertőző betegségek kialakulását, megoltalmazva így Kuba népet és kereskedelmét csakúgy, mint az Egyesült Államok déli kikötőinek kereskedelmét és népet.

⁸ Forrás: Pichardo, Hortensia: Documentos para la historia de Cuba. La Habana, 1973. 2. kötet, 119-120.

⁹ Az USA Kongresszusa két házának közös határozatára (Joint Resolution) utal a szöveg.

VI.

Hogy Isla de Pinos¹⁰ nem kerül be Kubának az Alkotmány által javasolt határai közé, így tulajdonjogának rendezése egy jövőbeni Szerződésre marad.¹¹

VII.

Hogy az Egyesült Államok számára megteremtődjenek a feltételek Kuba függetlenségének megőrzésére és népének megóvására csakúgy, mint saját védelmére, Kuba Kormánya eladja vagy bérbe adja az Egyesült Államoknak a szénfelvevő, illetve tengerészeti állomások létesítéséhez szükséges földeket, bizonyos meghatározott helyeken, melyek az Egyesült Államok Elnökével egyeztetve kerülnek majd kijelölésre.

VIII.

Hogy a jövőbeni nagyobb biztonság érdekében Kuba Kormánya az előző rendelkezéseket egy, az Egyesült Államokkal kötendő Állandó Szerződésben rögzíti.

Fordította: Panyi Krisztina

¹⁰ Isla de Pinos=A Fenyők Szigete, mai hivatalos neve Isla de la Juventud (Az Ifjúság Szigete).

¹¹ A szigetet 1924-ben került vissza Kubához

Bérbeadási egyezmény tengerészeti állomásokról¹²

A Kubai Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok attól az óhajtól vezettetve, hogy meghatározzák az 1903. február 16-23-i egyezmény által a tengerészeti, illetve szénfelvevő állomások létesítése céljából Guantánamóban és Bahía Hondában bérlendő föld- és vízterületek bérbeadásának feltételeit – melyeket a Kubai Köztársaság szabott az Amerikai Egyesült Államoknak a Kubai Köztársaság Alkotmánya Függelékének VII. cikkében előírtak teljesítése végett –, kinevezték ezen célból teljhatalmú megbízottjaikat:

A Kubai Köztársaság Elnöke José M. García Montest, Gazdasági- és idciglencs Igazságügyi- és Államtitkárt.

Valamint az Amerikai Egyesült Államok Elnöke Herbert G. Squierst, Havannai Rendkívüli Követet és Meghatalmazott Minisztert; akik vonatkozó teljes körű meghatalmazásuk előzetes kicserélése után, melyek a megfelelő formában találtattak, a következő cikkelyekben egyeztek meg:

I. CIKKELY

Az Amerikai Egyesült Államok beleegyezik és szerződésben rögzíti évi kétmillió, az Egyesült Államok aranypénzében értendő peso összeg fizetését a Kubai Köztársaságnak mindazon idő alatt, amíg elfoglalja és használja az említett egyezmény alapján megnevezett területeket.

A megnevezett területeken található minden magántulajdonban lévő földterületet és ingatlan vagyont a Kubai Köztársaság haladéktalanul megszerez. Az Amerikai Egyesült Államok egyetért a szóban forgó magántulajdonban lévő földek és vagyonok megvásárlásához szükséges pénzüsszegnek a folyósításával a Kubai Köztársaság részére, és a Kubai Köztársaság a fent említett pénzüsszeget az egyezmény alapján fizetendő bérleti összeg előrchozott kiegyenlítéseként fogadja el.

II. CIKKELY

Az említett területek felméréstnek és mezsgyjük pontosan kijelöltetik állandó palánk, illetve kerítés által. Ezen palánkok és kerítések építésének és fenntartásának költségit az Egyesült Államok fedezi.

III. CIKKELY

Az Amerikai Egyesült Államok kötelezi magát, hogy nem engedélyezi magánszemélynek, társaságnak vagy társulásnak kereskedelmi, ipari vagy más típusú vállalkozás létrehozását, illetve működtetését az említett területeken belül.

IV. CIKKELY

A kubai igazságszolgáltatás törvényei alá tartozó, az igazságszolgáltatás elől menekülő bűntettel vagy mulasztással vádolt bűnözőket, akik az említett területeken belül lennének menedéket, az Egyesült Államok hatóságai kiadják, amint azt a megfelelő felhatalmazással bíró hatóságok kérik. Másrésztől a Kubai Köztársaság kötelezettséget vállal arra, hogy az igazságszolgáltatás elől menekülő, az Egyesült Államok igazságszolgáltatásának törvényei alá tartozó és az említett területeken belül elkövetett bűntettel vagy mulasztással vádolt személyeket, akik kubai területre menekülnének, amint azt tőlük kérik, kiadják az Egyesült Államok megfelelő felhatalmazással bíró hatóságainak.

¹² Forrás: Pichardo, Hortensia: Documentos para la historia de Cuba. La Habana, 1973. 2. kötet, 250-252.

V. CIKKELY

Semmilyen típusú, az említett területekre behozott, kizárólagos használatra és fogyasztásra szolgáló anyag, árucikk, hadfelszerelés és lőszerkészlet nem esik vámilleték, illetve más illeték vagy teher alá, és a hajók, melyek azt szállítják, nem esnek kikötői, úrtartalmi, horgonyzási vagy bármely más díjfizetési kötelezettség alá, kivéve, ha az említett hajók a vonatkozó területek határain kívül rakodnának ki; az említett hajók nem fognak a vonatkozó területek határain kívül kirakodni, hacsak nem a Kubai Köztársaság erre kijelölt kikötőjében teszik azt, és ez esetben úgy a szállítmány, mint a hajók a kubai Vámhatóság valamennyi törvénye és szabálya, valamint a megfelelő illetékek hatálya alá esnek.

Elhatározzatik továbbá, hogy ezen anyagok, árucikkek, hadfelszerelések és lőszerkészletek nem szállíthatók át az említett területekről kubai területre.

VI. CIKKELY

Az előző cikkelyben elrendeltek kivételével azon hajók, melyek a kubai terület határain belül lépnek be vagy ki a Guantánamói és Bahía Honda-i öbölből, kizárólag a kubai törvények és hatóságok alá tartoznak, és az azok által kiadott minden, a Kikötői Rendőrségre, a Vámhatóságra és az Egészségügyre vonatkozó rendelet hatálya alá, és az Egyesült Államok hatóságai nem akadályozzák semmilyen módon az említett hajók be- és kilépését, kivéve hadiállapot esetén.

VII. CIKKELY

Ezen bérleti szerződést a keltezés utáni hét hónapon belül kell ratifikálni, és a ratifikált példányokat Washington városában fogják kicserélni.

Amit tanúsítván mi, a teljhatalmú megbízottak, aláírtuk és pecséttel hitelesítettük a jelen bérleti szerződést.

Kelt Havannában, két példányban, kasztíliai és angol nyelven, a mai napon, ezerkilencszáz-három július másodikán.

P. H. *José M. García Montes*

P. H. *H. G. Squiers*

Fordította: **Panyi Krisztina**